

AKTUELNO: Nacionalni dan bez duvana â€žZaÅ¡titimo se od duvanaâ€œ

24.01.2019

U Srbiji se veÄ† duÅ¾e od 20 godina svakog 31. januara obeleÅ¾ava Nacionalni dan bez duvana. Aktivnosti u okviru obeleÅ¾avanja Nacionalnog dana bez duvana upozoravaju javnost na Å¡tetne efekte upotrebe duvana kao i izlaganja duvanskom dimu. Ove godine, Nacionalni dan bez duvana se obeleÅ¾ava pod sloganom â€žZaÅ¡titimo se od duvanaâ€œ i posebno viÅ¡estruke posledice po zdravlje ljudi i okoline i neophodnost jaÄ•anja multisektorske saradnje na ovom polju. U okviru obeleÅ¾avanja Nacionalnog dana bez duvana, istiÅ•u se i novi izazovi u kontroli duvana kao Å¡to su upotreba nargila i elektronskih cigareta meÄ•u mladima.

Osnovni rezultati koji ukazuju na veliÄ•inu problema i potrebu jaÄ•anja multisektorske saradnje:

Rezultati

istraÅ¾ivanja Global Youth Tobacco Survey (GYTS) koje je sprovedeno 2017. godine od strane Instituta za javno zdravlje Srbije â€žDr Milan JovanoviÄ† Batutâ€œ i Ministarstva zdravlja, uz finansiranje Svetske zdravstvene organizacije, meÄ•u uÄ•enicima starosti od 13 do 15 godina na reprezentativnom uzorku svih Å¡kola u Srbiji ukazuju na potrebu jaÄ•anja multisektorske saradnje u cilju zaÅ¡tite zdravlja mladih.

Osnovni rezultati ovog istraÅ¾ivanja pokazuju:Å

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
61% mladih izloÅ¾eno je duvanskom dimu na zatvorenim javnim mestima

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
11% uÄ•enika puÅ¡i cigarete, podjednako devojÄ•ice i deÄ•aci

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
37% uÄ•enika je bar jednom probalo cigarete, a 43% neki duvanski proizvod

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
9% mladih puÅ¡i nargileÅ

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
6%Å• koristi elektronsku cigaretu

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
6 od 10 sadaÅ¡njih puÅ¡aÄ•a pokuÅ¡alo je da prestane sa puÅ¡enjem u prethodnih 12 meseci.

Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•Å•
70,4% uÄ•enika koji sada puÅ¡i cigarete dolazi do cigareta tako Å¡to ih kupuje u prodavnicima, samoposlugama ili na kioscima.

••••••••

82,6% onih u•enika koji kupuju cigarete nije bilo spre•eno da ih kupi zbog svojih godina.

••••••••

82,2% u•enika podr•ava zabranu pu•jenja u zatvorenim javnim mestima.

•

U svetu ima

vi•ije od jedne milijarde pu•a•a, od toga skoro 80% •ivi u zemljama sa niskim i srednjim prihodima. Upotreba duvana u svetu usmrti preko 19 000 ljudi svaki dan. U Srbiji• trenutno pu•i oko 2,5 miliona odraslih stanovnika, a Svetska zdravstvena organizacija procenjuje da •te• preko 800 000 sada•njih• pu•a•a prevremeno umreti ukoliko se ne primene sna•nije mere kontrole duvana.

Posledice upotrebe duvana i izlo•enosti duvanskom dimu:

••••••••

Duvanski dim ugro•ava novoro•en•ad i pre i posle ro•enja

•••••••• - •

Pu•jenje u trudno•i pove•ava rizik za komplikacije u trudno•i. Ugljen monoksid prisutan u duvanskom dimu onemogu•ava da fetus koji se razvija dobije dovoljno kiseonika•

•••••••• - •

Duvan je drugi vode•i faktor obolevanja od kardiovaskularnih bolesti, odmah iza povi•enog krvnog pritiska, a 17% smrtnih slu•ajeva izazvanih bolestima srca i krvnih sudova• nastaje zbog upotrebe duvana i izlo•enosti duvanskom dimu

•••••••• - •

Pu•jenje pove•ava rizik oboljevanja od raka plu•ta i drugih malignih bolesti kao •to su rak usne i usne •upljine, •drela, grkljana, jednjaka, •eluca, mokra•ne be•ike, bubrega i mokra•tovoda, gu•itera•e, debelog creva, jetre, grli•ta materice i akutna mijeloidna leukemija

••••••••

Udisanje duvanskog dima iz okoline zna•ajno remeti normalno funkcionisanje srca, krvi i •itavog vaskularnog sistema.•

•ek i kratka izlo•enost duvanskom dimu iz okoline mo•e da o•teti zidove krvnih sudova

•••••••• Ne postoji bezbedan nivo izlo•enosti duvanskom dimu iz okoline. Duvanski

dim iz okoline uzrokuje brojne zdravstvene probleme kod odoj•adi i dece, uklju•uju•i •e•j•te i ja•e napade astme, respiratorne infekcije, infekcije uha, i druge bolesti

••••••••

Kod odraslih, duvanski dim iz okoline uzrokuje, i koronarnu bolest srca, mo•dani udar (•ilog) i rak plu•ta i brojne druge zdravstvene

probleme

•••••

Nepuša•i koji su izlo•eni duvanskom dimu kod ku•te ili na poslu imaju za 25-30% ve•ti rizik da razviju koronarnu bolest srca

•••••

Rizik obolevanja od bolesti srca i krvnih sudova se pove•tava sa svakom popu•enom cigaretom

•••••

Duvan ne predstavlja• opasnost po zdravlje samo onih koji ga koriste i onih koji su izlo•eni ducvanskom dimu ve•t se njegovi uticaji odra•avaju na one koji u•estvuju u proizvodnji duvanskih proizvoda kao i na •ivotnu sredinu•

•••••

Postoji kontinuirano o•ite•enje •ivotne sredine tokom svih faza •ivotnog ciklusa duvana, od pripreme terena za gajenje duvana, preko gajenja, prerade duvana, proizvodnje duvanskih proizvoda i distribucije, do efekata potro•inje i otpada nakon upotrebe duvanskih proizvoda, •ime se ugro•ava i zdravlje stanovnika uklju•uju•i i• decu

•••••

Cigarete zaga•uju i ugro•avaju kvalitet vazduha, ali i dugo nakon njihove upotrebe, kada su uga•ene, nastavlja se •itetan uticaj po •ivotnu sredinu u obliku ne-biorazgradivih filtera kojih se milioni kilograma odbacuju svake godine i u obliku •estica duvana zadr•anih u zatvorenim pa i otvorenim prostorima.